

Motion till riksdagen 2013/14:C388

av **Annika Lillemets m.fl. (MP)**

Hållbar företagsform

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyndsamt låta utreda lagstiftning för en företagsform som uttryckligen syftar till att skapa nytta för alla berörda intressenter, inte bara aktieägarna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyndsamt låta utreda hur bästa möjliga förutsättningar kan skapas för att främja denna typ av företag, genom åtgärder som förändrade regler i upphandling och skattelättnader.¹

¹ Yrkande 2 hänvisat till FiU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Kvartalskapitalismens förödande kortsiktighet bidrar till att stimulera intresset för nya företagsformer. På många håll i världen växer nya koncept fram, för att främja företagande som syftar till vidare nytta och mening för fler intressenter än aktieägare. En viktig del i detta arbete är att skapa företagsformer där alla som berörs (stakeholders) av ett företags verksamhet också har inflytande över driften: ägare, anställda, underleverantörer, konsumenter, ortsbor, framtida generationer (företrädare av miljöorganisationer eller annan ekologisk kompetens).

I USA har flertalet delstater i sin aktiebolagslagstiftning infört paragrafer som tillåter – och i ett par fall ålägger – företagsledningen att ta hänsyn till fler berörda grupper än enbart aktieägarna. Vid flera amerikanska universitet och tankesmedjor pågår en vital idéutveckling kring ”stakeholderism”, med förslag om styrelsrepresentation eller remissförfarande med vetorätt för olika grupper av intressenter, som ett sätt att demokratisera maktutövningen i landets storföretag.

Ett intressant och konkret utslag av denna strävan efter företagande med annat syfte än att maximera vinst åt aktieägare är ”benefit corporation”. Delstatskongressen i Maryland biföll 2010 en motion om att införa företagsformen ”benefit corporation”, där strävan efter sociala och ekologiska överskott ges en med ekonomisk vinst jämbördig ställning. Sedan dess har ytterligare delstater, samt District of Columbia, infört liknande lagstiftning. Den 17 juli 2013 blev Delaware den 19:e delstaten som tog steget. Eftersom Delaware är säte för hälften av alla börsnoterade företag i USA och 64 procent av dem som finns på Fortune 500 (en årlig lista över de 500 största företagen i USA), samt de flesta riskkapitalägda företagen, är detta ett stort steg framåt. Det icke-vinstdrivande B Lab, som bland annat certifierar så kallade B Corps, skriver på sin hemsida att beslutet i Delaware öppnar för att näringslivet nu i stor skala kan bli en god kraft.

B Lab ser framför sig en ny sektor i ekonomin som tar det privata företagandets krafter i anspråk för att skapa nytta för alla berörda. Denna sektor utgörs av ett nytt slags privata företag – B Corporation – som strävar efter att skapa nytta för alla som berörs av deras verksamhet, inte bara aktieägare. Benefit Corporations fungerar på samma sätt som konventionella bolag men med högre krav på syfte, ansvar och transparens. Certifieringen kan jämföras med rättvisemärkning (Fair Trade). Vad en sådan betyder för kaffe, betyder B Corp för hållbart företagande.

Intresset sprider sig snabbt även utanför USA. Det finns i dagsläget fler än 800 certifierade B Corps i 27 länder och 60 branscher. Enligt B Labs hemsida finns lagstiftning om detta slags företag redan på plats i 11 länder och i ytterligare 16 är processen på gång.

Alla dessa företag arbetar, var och en på sitt sätt, mot ett gemensamt mål; att definiera om framgång i näringslivet. För att uppnå detta, krävs ändringar av själva dna, arvsmassan, i systemet. Bolagsformen benefit corporation är en av många delar i den utvecklingen. Särskilt i USA, men även i Sverige, har

Fel! Okänt namn på

utdelning till aktieägare kommit att få högsta prioritet på bekostnad av alla andra intressen. Detta skeva förhållande är lyckligtvis ingen naturlag, utan fullt möjligt att ändra genom politiska beslut. Aktiebolag i den form vi nu har, med en jämfört med fysiska personer stark rättslig ställning, är för övrigt ett relativt nytt fenomen i historien. När aktiebolag introducerades fick de tidsbegränsade tillstånd att verka för att uppnå ett specificerat mål, som exempelvis att bygga en kanal. Var tid har sina utmaningar som kräver nya lösningar. Samhället är inte statiskt, det är ständigt och allt snabbare förändring. Lagar och regler kring företagande kan och bör inte undantas från utveckling.

Det pågår diskussioner i olika amerikanska städer om att gynna benefit corporations i upphandling. Även skattelättnader för denna företagstyp diskuteras.

Lagstiftning om "benefit corporation" som en särskild bolagsform kan ses som ett sätt att hjälpa näringslivet tillbaka till sin rätta roll i samhället, nämligen att skapa hållbart välstånd för alla berörda.

Även i Sverige behövs en företagsform som uttryckligen syftar till att skapa nytta för alla berörda intressenter, inte bara aktieägarna. Hur lagstiftningen för en sådan bör se ut i vårt land bör skyndsamt utredas. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Hur bästa möjliga förutsättningar kan skapas för att främja denna typ av företag i Sverige, genom åtgärder som förändrade regler i upphandling och skattelättnader, bör också utredas skyndsamt. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Stockholm den 2 oktober 2013

Annika Lillemets (MP)

Valter Mutz (MP)

Mats Pertoft (MP)